Danderyds kommun
kontakt@danderyd.se

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Mörbyskolan i Danderyds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Mörbyskolan. Granskningen genomfördes under vårterminen 2026.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 6 maj 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Mörbyskolan senast den 9 november 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Danderyds kommun har inkommit med en sådan redovisning den 2 november 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Utvecklingsområde 1

- Ge eleverna utökade möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen utanför undervisningstid samt uppmuntra eleverna till detta.

Danderyds kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 2

- Skapa bättre förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Danderyds kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 3

- Arbeta systematiskt med att utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen.

Danderyds kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna utökade möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen utanför undervisningstid samt uppmuntra eleverna till detta.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har vidtagit åtgärder för att eleverna i högre grad ska få använda läroböcker och andra läromedel utanför undervisningstid samt att lärarna uppmuntrar eleverna till detta. Rektorn har tillsammans med lärarna genomfört en inventering samt vid behov kompletterat med inköp av läroböcker och läromedel för att säkerställa elevernas tillgång till relevanta läromedel såväl under som efter lektionstid. Rektorn och lärarna har även arbetat med att tydliggöra hur och när läromedel kan användas utanför lektionstid för att ge eleverna likvärdiga möjligheter till självständigt lärande och fortsatt kunskapsutveckling utanför lektionstid. Vidare framgår att lärarna har informerat elever och vårdnadshavare om hur läromedlen kan stödja elevernas lärande hemma samt att lärarna i högre utsträckning uppmuntrar eleverna till detta. Huvudmannen uppger exempelvis att den extra studietid som skolan erbjuder är flyttad så att den ligger direkt efter mentorstiden och att elevernas mentorer i högre grad påminner och uppmuntrar eleverna att gå dit.

I huvudmannens redovisning framkommer att de bedömer att verksamhetens kvalitet har ökat avseende utvecklingsområdet. Huvudmannen uppger att insatserna exempelvis har lett till att alla elever numera har tillgång till en lärobok i samtliga teoretiska ämnen och därmed har ökade förutsättningar för självständigt lärande och fortsatt kunskapsutveckling utanför lektionstid. Vidare framgår att elevernas närvaro på den extra studietiden har ökat samt att elevernas medvetenhet

kring möjligheterna att använda läromedel utanför lektionstid för att repetera, fördjupa och befästa sina kunskaper har ökat.

Av huvudmannens redovisning framgår även att ytterligare åtgärder är planerade. Huvudmannen uppger exempelvis att skolenheten kommer att integrera arbetet för att säkerställa tillgången till läroböcker och andra läromedel av hög pedagogisk kvalitet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Danderyds kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete även behövde inledas inom följande område:

- Skapa bättre förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har vidtagit åtgärder för att skapa ett medvetet och gemensamt arbete avseende användningen av läroböcker och läromedel på skolenheten. Rektorn har organiserat ämnesöverskridande möten i ett årshjul där lärarna bland annat har diskuterat användningen av läroböcker och andra läromedel för att samordna metodik och tillämpning av läromedel i undervisningen. Rektorn har även infört kollegialt samarbete med lektionsbesök och erfarenhetsutbyte för att säkerställa att alla ämneslag arbetar aktivt med läroböcker och andra läromedel som verktyg för kunskapsutveckling. Vidare framgår att rektorn tillsammans med förstelärare och ämneslag har utarbetat skolgemensamma riktlinjer för hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen för att främja en röd tråd och likvärdighet mellan klasser och årskurser. Rektorn följer upp arbetet inom utvecklingsområdet vid exempelvis regelbundna klassrumsbesök och i medarbetarsamtal.

I huvudmannens redovisning framkommer att de bedömer att verksamhetens kvalitet har ökat avseende utvecklingsområdet. Huvudmannen uppger att insatserna exempelvis har lett till en ökad samsyn på skolenheten kring läromedlens funktion och användning i undervisningen. Vidare framgår att det kollegiala samarbetet kring användningen av läroböcker och andra läromedel har bidragit till en mer likvärdig undervisning och att alla elever oavsett klass eller lärare numera ges tillgång till ändamålsenliga läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att ytterligare åtgärder är planerade. Huvudmannen uppger exempelvis att de planerar för ett

nätverksarbete med övriga grundskolor i Danderyds kommun kring bland annat erfarenhetsutbyte, sambedömning och gemensam utvärdering av läromedel.

Danderyds kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete även behövde inledas inom följande område:

- Arbeta systematiskt med att utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat arbetet med att systematiskt utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har organiserat arbetet och tagit fram underlag för att följa upp och utvärdera skolans arbete beträffande utvecklingsområdet i samtliga ämnen vid två tillfällen per läsår. Rektorn kommer tillsammans med lärarna och eleverna att följa upp bland annat hur läromedlen fungerat i undervisningen i förhållande till elevernas utveckling mot målen och vilka effekter användningen har för elevernas lärande. Vidare framgår att rektorn kommer att analysera resultaten av utvärderingarna tillsammans med förstelärarna och ämneslagen och därefter fatta beslut om exempelvis inköp och kompletteringar av läroböcker och andra läromedel eller metodutveckling inför kommande läsår.

I huvudmannens redovisning framkommer att de bedömer att verksamhetens kvalitet ökat avseende utvecklingsområdet. Huvudmannen uppger att insatserna exempelvis har lett till att skolenheten numera har en systematisk struktur för att följa upp användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen. Vidare framgår att rektorns arbete med uppföljning och utvärdering nu ger en mer heltäckande bild av hur läroböcker och andra läromedel används i verksamheten och att rektorn har bättre förutsättningar att fatta välgrundade beslut om exempelvis prioriteringar, inköp och pedagogisk utveckling.

Av huvudmannens redovisning framgår att ytterligare åtgärder är planerade. Huvudmannen uppger exempelvis att rektorn planerar att vidareutveckla analysmodellen genom att koppla samman utvärderingsresultaten av läroböcker och andra läromedel med skolans kunskapsresultat och betygssammanställningar vid läsårsavslut. Vidare framgår att rektorn med personal planerar att utveckla återkopplingen till eleverna för att tydliggöra hur deras synpunkter tas till vara i utvecklingsarbetet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Marcus Rönnegard

Beslutsfattare
Signerat av: Marcus Rönnegard

X Jessica Kristoffersson

Föredragande
Signerat av: Jessica Kristoffersson

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel. [1] Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande[2]:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.[3]

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.[4] I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelser

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.[5]

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

---

[1] Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).
[2] 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.
[3] 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.
[4] Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.
[5] Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. [6]

[6] Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.